

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita
accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum
notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum
Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 149. Vtrum & ad quæ obiecta intelligenda Angeli indigeant speciebus
intelligibilibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

sed est vnio solum ratione nostra. Proportionaliter intellectio, qua aliquid intelligit se ipsum, non est realiter vnio intentionalis, sed est vnio solū ratione nostra. Sicut autē quod solū ratione nostra est medium inter duo rationes distincta potest realiter ab illis distingui, vt dictum est in respo. ad 3. sic quod solum ratione nostra est vnio intentionalis inter duo rationes distincta, potest ab illis realiter distingui.

26. Ad 5. nego maiorem. Ratio, cur intellectus, & voluntas debeant distingui ab anima rationali, non est, quia anima est actus corporis, intellectus, & voluntas non sunt actus corporis, sed quia intellectio, & volitio sunt operationes adeo diuersæ, vt postulent distinctas potentias inorganicas, vt dictum est num. 15. Hæc autem ratio probat intellectum, & voluntatem etiam in angelis debere distingui. In sententia dicente intellectum, & voluntatem identificari cum anima, dicunt illas secundum se esse actum, & formam corporis, ac solum quoad actus intelligendi, & volendi non esse actum corporis, neque vllius organi corporis.

27. Ad 6. nego minorem. Dictum est enim num. 18. angelos non debere abstrahere, & producere species intelligibiles, sed illas accipere ingenuitas à Deo in ipsa creatione.

QVÆSTIO CIL.

Virum, & ad qua obiecta intelligenda Angeli indigeant speciebus intelligibilibus?

S. Thom. q. 55. art. 1.

1. **P**rimo videtur, quod Angeli ad nulla obiecta intelligenda indigeant speciebus distinctis. Species enim sunt necessariae solum ad hoc, vt per ipsas obiecta sint intelligibilia in intelligente; sed antecedenter ad species superadditas omnia obiecta tum inferiora, tum superiora sunt intelligibilia in angelis per ipsam angelorum essentiam; ergo. Probatur minor. Naturæ enim inferiores continentur in superioribus secundum modum superiorum, eo pacto, quo elementa continentur in mistis, natura vegetatiua continetur in sensitua; ergo tota natura inferior, & corporea continetur in superiori natura spiritali angelorum: sed cum angeli habeant naturam intellectiuam, quæ sunt in angelis, debent in ipsis esse intelligibilia; ergo tota natura inferior est in angelis intelligibilia, ac proinde angeli non indigent speciebus ad intelligendas naturas inferiores: sed etiam naturæ superiores sunt in angelis participatione: ergo angeli nec indigent speciebus superadditis ad cognoscendas naturas superiores.

2. Secundo si angeli haberent species, semper intelligerent obiecta quorum habent species, quod est falsum.

3. Tercio videtur, quod angeli etiam ad cognoscendos seipsos, & sua accidentia naturalia ipsis inherencia, indigeant speciebus. Idem enim non potest moueri à se ipso; sed si angeli cognoscerent se ipsos per se ipsos, & non per species distinctas, mouerentur ad cognoscendum à se ipsis; ergo.

4. Quarto vt obiectum moueat potentiam, debet illi inherere per se ipsum, vel per speciem sui; sed substantia angeli non inheret intellectui angelico; ergo vt moueat ad cognoscendum, indiget specie inherente.

5. Quinto licet anima rationalis sit intimè præsens sibi ipsi, tamen vt se ipsam cognoscat, indiget speciebus distinctis; ergo etiam angelus.

6. Respondeo plures esse sententias. Prima Dutandi in 2. dist. 3. qu. 6. nu. 17. & sequentibus, Gabrielis eadem dist. quæst. 2. art. 2. & 3. Ochami in 2. qu. 15. conc. 1. Greg. in 2. dist. 7. qu. 5. art. 1. & aliorum, quos refert Vasquez 1. p. disput. 200. cap. 1. docet, solam rei præsentiam in se, vel in causa sufficere, vt quæcunque res naturales ab Angelo per suam essentiam, & intellectum absque specie intelligantur.

7. Secunda sententia S. Thomæ hac q. 54. art. 1. & Caietani in Commentario, Alberti 2. p. summa Tract. 4. qu. 19. art. 11. Alexandri 2. p. q. 24. memb. 2. & 3. S. Bonaventuræ in 2. dist. 3. Sco. eadem dist. & aliorum, quos referunt, & sequuntur Vasquez 1. p. disput. 200. cap. 2. & Suarius docet Angelos ad intelligendum obiecta saltem ipsis extrinseca indigere speciebus intelligibilibus superadditis. Porro Aristoteles in anima saltem rationali agnouit species intelligibiles, ideoque 3. de anima t. 6. laudat Platonem, quod dixerat animam esse locum formarum.

8. Dicendum primo: sicut anima rationalis, sic angeli saltem ad intelligenda obiecta ipsis extrinseca secundum rationes proprias, indigent speciebus superadditis.

9. Probatur: nam cum aliqua potentia, & natura cognoscitiua non continet in se actu perfectè obiecta cognoscibilia, non potest illa cognoscere, nisi moueatur ad illa cognoscenda ab ipsis obiectis cognoscibilibus per se, vel per species sui: e. g. vt potentia visiva videat albedinem, debet habere in se speciem, seu similitudinem albedinis; vt videat nigredinem, debet habere in se speciem, seu similitudinem nigredinis; idemque dic de alijs potentijs sensitivis, de imaginatione, & de intellectu; sed natura angelica vtpotè creata, & limitata ad certam speciem, non continet in se actum obiecta cognoscibilia perfectè, puta hominem, equum, & alias species, & indiuidua entium, sed solum illa continet imperfectè secundum aliquas rationes communes, proportionaliter, ac potentia visiva continet colores solum secundum rationem communem coloris, non autem secundum rationes speciales albedinis, nigredinis &c. ergo natura angelica, vt cognoscat hominem, equum &c. debet moueri

K k k

ab

442 De speciebus intelligibilibus Angelorum.

ab homine, vel ab equo per se, vel per species, & similitudines ipsorum; sed non potest moveri ab homine, vel ab equo per se: natura enim spiritualis non potest moveri à corporibus; ergo debet moveri ad hæc obiecta cognoscenda per species, seu similitudines spirituales, & intelligibiles talium obiectorum, puta, ad cognoscendum hominem debet moveri à specie, seu similitudine intentionali ipsius hominis, ad cognoscendum equum debet moveri à specie, seu similitudine intentionali equi. Ex opposita ratione Deus quia per divinam essentiam illimitatam continet actu perfectè omnia obiecta cognoscibilia, ut omnia cognoscatur, non indiget speciebus distinctis à divina essentia. Iam quia obiectum per se, vel per speciem sui ita requiritur ad cognitionem, ut cognitionem assimilet sibi, requiritur, ut causa concurrens physicè, & non ut pura conditio, proportionaliter ac ad visionem colorum, colores concurrunt ut causa, & non ut pura conditio. Vtrum autem angeli indigeant speciebus ad cognoscenda omnia, & singula obiecta, iam explicabitur.

10. Dicendum igitur secundo cum Sancto Thoma 1. p. qu. 56. art. 1. in corpore, quem sequitur Suarius lib. 2. de angelis cap. 4. nu. 7. alijque communiter contra quosdam relatos ab eodem Suario ibidem num. 2. & sequentibus: angeli cognoscunt se ipsos, & sua accidentia per suam essentiam, & per ipsa sua accidentia, nec indigent speciebus distinctis ad hæc cognoscenda.

11. Probatur: nam species distincta requiritur, ut compleat cognoscibilitatem, vel suppleat absentiam obiecti à potentia: e. g. quia albedo distat à potentia visiva, & est ita materialis, ut si oculus tangeret, excicaret, non movet ad videndum per se ipsam, sed per speciem minus materialem, & oculo propinquam; ergo cum obiectum per se ipsum est sufficienter cognoscibile, ac non distat à potentia, per se ipsum movet potentiam, nec indiget specie distincta; sed substantia angeli cum sit spiritualis, per se ipsam est cognoscibilis, & intelligibilis proximè; & est intimè præsens intellectui angelico; ergo substantia angeli per se ipsam movet angelum ad cognitionem sui, nec indiget specie. Ex proportionali ratione quia accidentia tum naturalia, tum supernaturalia angeli sunt spiritualia, adeoque per se ipsa perfectè intelligibilia, & sunt intimè præsentia angelo, possunt per se ipsa movere angelum ad cognitionem sui sine speciebus distinctis.

12. Confirmatur: nam eatenus angeli ad cognoscendas alias res secundum rationes particulares indigent speciebus superadditis, quatenus per suam essentiam non habent res præsentibus secundum rationes particulares, sed solum secundum aliquas rationes communes: sed angeli habent sibi præsentem suam substantiam, & omnia accidentia sibi intrinseca secundum rationes particulares; ergo angeli

ad cognoscendam suam essentiam, & sua accidentia intrinseca etiam se apprehensivè secundum rationes particulares, non indigent vllis speciebus superadditis. Quia tamen potest contingere, ut angeli habeant aliqua accidentia supernaturalia, quæ non sint obiectum proportionatum intellectus angelici, ideo ad illa cognoscenda indigent aliquo lumine supernaturali confortante intellectum ipsorum. Indigent etiam speciebus memoratiis ad hoc, ut recordentur suorum actuum præteritorum, quando non sunt præsentibus in se ipsis.

13. Dicendum tertio: angeli nec indigent speciebus superadditis ad cognoscenda obiecta extrinseca secundum illas rationes communes, secundum quas continent talia obiecta per suam essentiam; at ad cognoscendas res extrinsecas secundum rationes proprias, indigent speciebus superadditis.

14. Probatur: nam cum angeli per suam essentiam habeant res præsentibus secundum rationes communes, possunt tales res per suam essentiam cognoscere secundum rationes communes sine vllis speciebus superadditis; at cum easdem res non habeant per suam essentiam præsentibus secundum rationes proprias, indigent speciebus ad illas cognoscendas secundum rationes proprias. Docet hanc conclusionem expressè Sanctus Thomas 1. p. q. 55. art. 1. ad 3. concludens. *Et ideo Deus per essentiam habet propriam cognitionem de rebus omnibus, non autem Angelus, sed solum communem.*

15. Confirmatur: nam angeli, tum entia materialia, tum entia spiritualia, hoc est alios angelos secundum proprias rationes debent cognoscere per species superadditas; ergo. Probatur prima pars antecedentis; nam angeli cum sint spirituales, non possunt physicè moveri ad cognoscendum ab alijs entibus materialibus; ergo debent moveri à speciebus spiritualibus distinctis ab entibus materialibus. Probatur secunda pars, quod nimirum etiam alios angelos cognoscant per species distinctas. Angeli debent cognoscere alios angelos, non solum cum sunt cognoscentibus intimè præsentibus, sed etiam cum localiter distant; sed si moverentur ad cognoscendum à sola substantia aliorum angelorum, posset solum alios angelos cognoscere, cum sunt cognoscentibus præsentibus, non autem cum localiter distant; ergo &c. Probatur minor: nam angeli non possunt agere, & movere in distans, non concurrente aliquo producto per medium; sed si moverent per se ipsos, moverent in distans, ac non concurrentibus speciebus intelligibilibus productis per medium: siquidem species intelligibiles cum sint purè spirituales, non possunt produci, ac diffundi per medium corporeum; ergo &c.

16. Sed queritur, vtrum saltem cum unus angelus est intimè præsens alteri, possit illum per se ipsum immediatè movere ad intelligendum?

17. Respondeo negativè cum Suario lib. 2. de

de angelis, cap. 2. nu. 12. & sequentibus. Ratio est, quia cum natura ad hoc, ut agens effundat suam actionem etiam ubi non est, facit, ut per virtutem distinctam agat, facit, ut etiam quando est præsens, non agat immediatè per se ipsum, sed per virtutem distinctam: e.g. quia natura ad hoc, ut viuientia producant sibi simile etiam ubi non sunt, facit, ut agant per semen, facit, ut etiam ubi sunt, producant sibi simile per semen, nec possint sine semine producere; sed natura ad hoc, ut unus angelus cognoscatur ab alio etiam cum non est intimè præsens cognoscenti, facit, ut cognoscatur per speciem distinctam à Deo concreatam angelo cognoscenti; ergo etiam cum unus angelus est intimè præsens angelo cognoscenti, cognoscitur per speciem distinctam, nec potest cognosci sine specie.

18. Confirmatur: nam potentia non potest prodire in actum secundum, nisi sit perfecta, & completa in actu primo, eo pacto, quo corpus, non potest tendere deorsum, nisi sit perfectum in actu primo per gravitatem; sed potentia intellectiva, dum non habet in se obiectum intelligibile, vel eius similitudinem, semper in actu primo est imperfecta, & incompleta in ordine ad cognoscendum tale obiectum; ergo ut angelus cognoscat alium angelum, non sufficit, ut habeat alium angelum sibi præsentem localiter, ac merè extrinsecè, sed requiritur, ut potentia intellectiva angeli intelligentis sit in actu primo perfecta per speciem, seu similitudinem intentionalem angeli intellecti. Hinc ortum est axioma commune præsertim inter antiquos: *Ad intelligendum requiritur, ut ex intelligente, & obiecto intelligibili fiat unum*, per hoc nimirum, quod intelligens recipiat in se speciem, seu similitudinem obiecti intelligentis.

19. Ad 1. concedo maiorem, & distinguo minorem: antecedenter ad species obiecta extrinseca sunt intelligibiles in angelis secundum aliquas rationes communes, concedo: secundum rationes proprias, nego: & distinguo consequens: ergo angeli non indigent speciebus ad cognoscenda obiecta extrinseca, secundum rationes communes, concedo: secundum rationes proprias, nego. Ex dictis nu. 9. Angeli continent omnia obiecta secundum aliquas rationes communes, ideoque per suam essentiam sine speciebus superadditis possunt illa cognoscere secundum tales rationes communes: at non continent obiecta extrinseca secundum rationes proprias, ideoque indigent speciebus ad cognoscenda obiecta extrinseca secundum proprias rationes eorum.

20. Ad 2. nego sequelam maioris. Ut enim angeli cognoscant obiecta, non sufficit, ut habeant species illorum, sed requiritur, ut tales species excitentur, ut dicetur quæst. 158. num. 21. & 22.

21. Ad 3. distinguo maiorem: idem non potest moveri à se ipso, tanquam à causa adequata in omni genere, concedo; tan-

quam à causa non adequata in omni genere, nego; distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Idem non potest moveri à se ipso, tanquam à causa adequata in omni genere, ideoque ad omnem motum debet concurrere primus motor immobilis, ut ostendit Aristoteles 8. physicorum; sed ad cognitionem, qua angelus cognoscit se ipsum, concurrat Deus ut primus motor; ergo angelus non movetur à se ipso, tanquam à causa adequata in omni genere, sed tanquam ab inadequata, quod non repugnat.

22. Ad 4. nego maiorem, ac dico, quod ut obiectum moueat potentiam, non requiritur, ut inhæreat potentia, sed sufficit, ut sit illi intimè præsens; sed substantia angeli est intimè præsens intellectui angelico; ergo &c.

23. Ad 5. concedo antecedens, & nego consequentiam. Ideo anima, cum est in corpore, ad cognoscendum seipsam indiget speciebus distinctis, quia dum est in corpore, non potest spiritalia cognoscere, nisi ad modum materialium, & per species abstractas à rebus materialibus, & à phantasmatibus ipsarum; sed hoc non valet de angelis, ac fortasse de anima separata; ergo angeli, & fortasse anima separata ad cognoscendum seipsas non indigent speciebus distinctis.

QVAESTIO CL.

Utrum angeli intelligant per species à rebus acceptas, an potius per species solum à Deo datas in creatione?

S. Tho. q. 55. art. 2.

1. **V**idetur, quod angeli intelligant per species à rebus acceptas: primo enim qui ad res cognoscendas debet esse illis præsens loco, & tempore, debet accipere species ab ipsis rebus: si enim haberet species aliunde, cur ad cognoscendum deberet esse præsens rebus; sed angeli ad cognoscendas res debent esse illis præsentibus loco, & tempore: ergo. Probatur minor: nam angeli non cognoscunt futura, contingentia, antequam fiant, cum verò fiunt, illa intuitivè cognoscunt: ergo ad cognoscendum intuitivè indigent præsentia temporali obiectorum, Rursus Iob. 1. cum Satan dixisset: *Circuii terram, & perambulavi eam*, Dominus illum interrogavit: *Numquid considerasti seruum meum Iob?* ergo signum est, quod ad considerandum intuitivè Iob, debuit fieri illi localiter præsens, & propinquus, adeoque angelus, ut cognoscat intuitivè obiecta, debet esse illis localiter præsens.

2. Secundo S. Augustinus 12. de Trinitate cap. 7. cum dixisset Deum non incipere de nouo videre ad tempus, nec aliquid de nouo fieri in eius visione, eum aliquid in tempore de nouo fit, addit: *sicut inde afficiuntur sensus, vel car-*

Kkk 2

nales